

Streszczenie

W rozprawie doktorskiej zatytułowanej *Poczucie jakości życia młodych dorosłych z implantem ślimakowym* podjęto problem subiektywnego spojrzenia na jakość życia z perspektywy młodych dorosłych, korzystających z implantu ślimakowego. Biorąc pod uwagę obecny trend wczesnego implantowania dzieci niesłyszących, dostrzeżono konieczność oceny przydatności tego urządzenia z punktu widzenia doświadczeń młodych dorosłych użytkowników implantu.

Część teoretyczna dysertacji obejmuje trzy rozdziały. W rozdziale pierwszym, zatytułowanym *Młodzi dorośli w XXI wieku*, zdefiniowano pojęcie dorosłości i przedstawiono ogólną charakterystykę faz dorosłości. Prześladowano główne sfery rozwoju człowieka w tym okresie życia, jak również przybliżono koncepcję wyłaniającej się dorosłości J. J. Arnetta, stanowiącą odpowiedź na wyzwania czasów współczesnych. W dalszej części podjęto rozważania na temat zagrożeń dla rozwoju dorosłości, wynikających z przeobrażeń społeczno-kulturowych ostatnich dekad. Wskazano również kluczowe problemy, z którymi zmagają się młodzi dorośli.

W drugim rozdziale – *Pomiędzy światem ciszy a światem dźwięków- życie z implantem ślimakowym* – przedstawiono charakterystykę implantów ślimakowych oraz omówiono etapy procedury przedoperacyjnej w zakresie wszczepienia implantu. Opisano także główne cele i przebieg rehabilitacji słuchowej. Ponadto, dokonano przeglądu dotychczasowych badań z obszaru medycyny, psychologii oraz pedagogiki, odnoszących się do oceny efektywności rehabilitacji słuchu przy wykorzystaniu implantów ślimakowych.

Rozdział trzeci pt. *Tożsamość a sfera jakości życia osób niesłyszących*, dotyczy problematyki jakości życia oraz poczucia jakości życia. W tej części dysertacji omówiono obiektywne i subiektywne wskaźniki jakości życia. Dokonano rekonstrukcji wybranych koncepcji psychologicznych, poruszających problem kształtowania tożsamości jednostkowej przez osoby z wadą słuchu. Podjęto również kwestię roli Polskiego Języka Migowego oraz Kultury Głuchych w procesie konstruowania tożsamości społecznej w środowisku osób niesłyszących. Zwrócono także uwagę na znaczenie systemu wsparcia społecznego w kontekście jakości życia młodych dorosłych z implantem ślimakowym.

W części metodologicznej pracy przedstawiono krótką charakterystykę badań jakościowych, z uwzględnieniem zasadności ich stosowania w naukach społecznych, jak również zaprezentowano filozoficzno-metodologiczne inspiracje podjętych badań. W dalszej kolejności dokonano opisu procedury przebiegu badań z wykorzystaniem autobiograficznych wywiadów narracyjnych. Następnie zaprezentowano wyniki analizy i interpretacji zgromadzonych narracji, które ostatecznie pozwoliły na wyłonienie czynników determinujących poczucie jakości życia młodych dorosłych z implantem ślimakowym. Są to: komunikacja; jakość protez słuchowych i urządzeń wspomagających słyszenie; doświadczenia edukacyjne; wsparcie społeczne oraz cechy indywidualne narratorów. Zgodnie z przyjętymi założeniami, badania umożliwiły pełniejsze poznanie przekonań użytkowników implantów ślimakowych na temat własnej biografii oraz wydobyć znaczenia, jakie narratorzy przypisują implantom w konstruowaniu własnej tożsamości jednostkowej i społecznej. Ponadto, badania zrealizowane w takiej procedurze, pozwoliły osobom niesłyszącym zabrać głos w swojej sprawie, co wiąże się z przeciwdziałaniem ich dyskryminacji, określanej mianem audyzmu.